

МІСЦЕ ПРИВАТНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні [1], а дитячі садочки це система навчально-виховних закладів, призначених для цілеспрямованого початкового навчання і виховання наймолодших громадян нашої держави. Її функціонування регламентоване Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», Конвенцією ООН про права дитини.

В сучасних умовах органи управління освітою, в першу чергу центральний орган – Міністерство освіти і науки України, приймають необхідні рішення щодо зміни освітнього законодавства та вдосконалюють структуру освітніх закладів. Враховуючи нові вимоги до якості і змісту освіти, демографічні та міграційні процеси, створюються з метою регулювання відносин між всіма зацікавленими сторонами нові механізми, які працюють на розвиток української освіти.

Питанням розвитку сучасної дошкільної освіти та системи дошкільних навчальних закладів різних типів займались науковці О. Венгловська, Т. Дегтяренко, Т. Дука, Н. Лазарович, Л. Пісоцька, Л. Покроєва, Т. Степанова, М. Федорова, які започаткувати дослідження проблеми розвитку системи дошкільних навчальних закладів різних типів в Україні. Але нажаль питання приватних дошкільних закладів в науковій літературі висвітлено недостатньо.

Протягом останніх років в системі дошкільної освіти зростає кількість приватних дитячих садочків. Це пов'язано з браком місць у державних садочках та їх інфраструктурою, а також з все більш зростаючою потребою якісної освіти та дозвілля дітей, що призводить до розвитку нових типів соціально-відповідальних бізнесів. Перш за все, це приватні та домашні дитячі садочки, клуби, школи раннього розвитку тощо.

Після набуття Україною незалежності соціальні та економічні зміни в українському суспільстві у 90-і роки призвели до падіння народжуваності, яке тривало по 2001 рік (376.4 тис. новонароджених) [2]. Демографічні зміни сприяли зменшенню кількості дитячих дошкільних закладів і поступовій депрофесіоналізації кадрів. За період зменшення чисельності вихованців у дитячих садках з початку 1995 року, значна частина приміщень не використовувалася й в подальшому була піддана реорганізації, перепрофілюванню чи продажу. У 2011 році збільшилась народжуваність до 502.6 тис., в результаті чого практично на всій території України гостро постала проблема у приміщеннях державних дитячих садочків та забезпеченні дітей місцями. В регіонах, де темпи народження були вищими – проблема постала в

більш гострій формі. Варто зазначити, що у 1992 році не було зафіксовано дефіциту місць при на багато вищих темпах народження у 1985-1990 роках, адже дитячі садки були побудовані в достатній кількості як органами влади так і промисловими підприємствами. Проте в часи гострої економічної та демографічної кризи сотні дошкільних закладів були закриті.

13 липня 2011 року, Кабінет Міністрів України опублікував постанову № 752 «Про створення Єдиної електронної бази з питань освіти». Станом на 1 вересня 2017 року черга в дитячі садки в Україні нараховувала 52,2 тисячі дітей. Особливо гостро питання стоїть у великих містах, де проживають найбільше дітей дошкільного віку. Наприклад, у Києві очікують на місце в садочку понад 8,5 тисяч дітей, а в Одеській області – понад 9 тисяч дітей [3]. Згідно з офіційною статистикою на кінець 2017 р. в Україні працювало 15433 заклади дошкільної освіти усіх форм власності, які розраховані на 1 млн. 125 тис. дітей. із них 14907 закладів дошкільної освіти, що мають статус юридичної особи, кількість дітей у них становила 1335 тис. осіб. Але цього недостатньо щоб забезпечити всіх бажаючих, тож зберігалася тенденція перевантаженості закладів дошкільної освіти у більшості регіонів країни. У Міністерстві освіти визнають, що сьогодні у групах, де має бути до 20 дітей, навчається до 40 [3]. Через те, що у групах забагато малюків, збільшується рівень захворюваності і вихователям складно приділяти достатню увагу всім дітям.

Виходячи з статистичних показників, поки що не помітно, що ситуація в даній сфері зміниться на краще. За даними МОН сьогодні в Україні забезпечення доступності здобуття дошкільної освіти дітьми дошкільного віку та необхідних умов функціонування і розвитку мережі закладів дошкільної освіти (ЗДО) є одним із пріоритетів державної політики на 2017–2019 роки [4], проте сьогоднішній брак дошкільних закладів для дітей породжує різні соціальні негативні наслідки. Серед них: черги на влаштування у дитячий садочок; переповнені групи дітьми; корупція яка супроводжує процес зниження відповідальності персоналу за зміст та якість послуг; випадки отруєння та каліцтва дітей; соціальна занедбаність дітей коли дитячий садочок є недоступним, а батьки не в змозі приділити уваги розвитку своїх нащадків; діти не відвідують дитячі садки, особливо це стосується сільської місцевості, де високий рівень безробіття та низький рівень розвитку соціальної інфраструктури.

Тому у великих містах батьки почали вирішувати проблему нестачі місць в дошкільних закладах освіти самостійно, створюючи приватні садки. Зокрема, в Києві легально працюють 33 дошкільних навчальних закладів різних типів приватної форми власності та 52 суб'єкти підприємницької діяльності, які пройшли процедуру легалізації, отримали ліцензію на право здійснення освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти. Міністерство освіти готове всіляко підтримувати такі ініціативи, і навіть з 2010 року запровадило дитячі садки сімейного типу та корпоративні [3]. З метою покращення стану із влаштуванням дітей до закладів дошкільної освіти до 2020 р., прийнято розпорядження кабміну України [5]. Також розроблено план про створення додаткових місць для дітей дошкільного віку, відповідно з 2017 р. до 2020 р.

передбачено створити додатково 96 тис. місць. Завдяки цим заходам упродовж 2017 р. черга в заклади дошкільної освіти скоротилась на 40,2% у порівнянні з 2016 р. і майже удвічі в порівнянні з 2015 р. Проте на кінець 2017 р. у черзі все ще перебувало 46 898 дітей, тобто проблема не вирішена. В такій ситуації батькам лишається декілька варіантів виходу з даної проблеми: виховувати дітей вдома; використовуючи додаткові аргументи та мотивацію в конкурентно-спроможній боротьбі з іншими батьками забезпечувати місце власній дитині у дошкільній освіті; за наявності коштів віддавати діток до приватних навчальних закладів.

В умовах недостатнього фінансування з боку держави саме приватні дошкільні заклади допоможуть вирішити проблему дошкільного виховання дитини. Бо саме приватні заклади дошкільної освіти сприяють всебічному розвитку особистості дитини: високопрофесійний персонал; індивідуальний підхід до кожної дитини; наявність різних навчальних програм і курсів, що максимально спрямовано на розвиток талантів у дитини; процедура оформлення в садочок, без електронних черг; мала чисельність груп; комфортні сучасні приміщення із безпечними сертифікованими навчальними матеріалами та іграшками; повноцінне харчування; атмосфера довіри, любові та поваги до особистості дитини; відеоспостереження та безпека дитини.

Підсумовуючи вищесказане можна зробити висновок, що для прискорення вирішення проблеми яка пов'язана з недостатньою кількістю місць в дошкільних навчальних закладах України необхідно подальше сприяння державою в розвитку приватних дошкільних закладів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Дитячі садочки: статистика, дефіцит, шляхи вирішення проблеми Електронний режим Режим доступу <https://www.irpin.online/dytyachi-sadochky-statystyka-defitsyt-shlyahy-vyrishennya-problemy/>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій на 2017–2019 роки поетапного створення додаткових місць у закладах освіти для дітей дошкільного віку» від 06.12.2017 № 871-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/871-2017-%D1%80>
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» від 03.04.2017 № 275-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80>.